

Vydavatelův úvod

Třebaže jsem od toho byl odrazován mnohými, považuji za svou mravní povinnost vydat text, jenž se mi dostal do rukou a jež jsem s několika mistry prostudoval a zhodnotil. Jedná se o deník velkého mága Xardase.

Mnohé překvapí už jenom fakt, že si nekromant Xardas vedl deník – o to více snad bude šokem jeho samotný obsah, který je pln poznámek mnohdy nečekaně přízemních, jindy prostě groteskních a jindy zase závažných. Po odhalení tohoto deníku je zjevné, že Xardas měl i velmi lidskou tvář a že i tak velký člověk jako on řešil potíže tak banální, jako jsou strach či stud. Těmto problémům věnované pasáže snad zaujmou senzacechtivé čtenářstvo a jako takové by za vydání nestály. Mnohé Xardasovy poznámky ovšem vrhají zcela nové světlo na naše vnímání tak řečeného bezejmenného hrdiny, dále na jeho vztah s Xardasem, ba i na Xardase samotného. A nejen proto by se měl každý, kdo umí číst, s tímto deníkem seznámit. Vydávám proto nejdříve tuto zkrácenou verzi deníku, psanou od časů, kdy jeho autor přesídlil do Nordmaru až po jeho záhadné zmizení. Činím tak formou oběžných letáků opatřených mým úvodem a poznámkami. Chci tímto upoutat pozornost co nejvíce čtenářů a přesvědčit je tím k přečtení deníku celého, jehož vydání bude následovat zanedlouho.

Jelikož tato snaha není mistry obecně sdílena, považuji za vhodné předeslat nejprve stručnou historii textu, aby si mohl čtenář učinit na věc vlastní názor. Je totiž pravda, že historie předkládaného textu je pozoruhodná. Z písemných pramenů vyplývá, že po Xardasově záhadném zmizení bylo jen otázkou času, kdy jeho věž vyplení skřeti. Tak se také stalo, málo se však vědělo o tom, že ještě před tím se do ní vydal nordmařan Hanson, lovec z Vlčího klanu a vynesl odtud truhlici plnou písemností. Lze se domnívat, že krom mnohého obsahovala Xardasovy vlastní teoretické spisy a vůbec další písemnosti. Obsahovala samozřejmě i Xardasův deník.

O truhlici projevil žhavý zájem Innosův klášter, do nějž se také truhlice nakonec dostala, což bylo nakonec největší tragédií Xardasovy pozůstalosti. Zdejší mágové si pozůstalost rozdělili, aby se prostudovala a zpracovala. Po zpracování se po několik let vyhotovovaly četné kopie Xardasových spisů, dokud do kláštera nepřicestoval z Khorinisu starý mág Pyrokar, povoláný k tomu stát se zde hlavním představeným. Jeho barbarský přístup k pozůstalosti zůstane navždy jeho poskvrnou – přikázal spálit veškeré prameny a s nimi všechny pořízené kopie Xardasových knih. V naplnění své vůle byl velmi důsledný, a tak je velmi nepravděpodobné, bohůmžel, že bychom se s Xardasovými pracemi ještě kdy setkali.

Zachování Xardasova deníku samotného je totiž dílem naprosté náhody: jeho zpracování totiž přišlo na vrub mladému novicovi Joeymu. Šlo o bývalého rebela, jenž jeden čas v klášteře předstíral, že je mágem. Když byla tato jeho hra odhalena,

nebyl sice z kláštera vykázán, ale měl zůstat navždy novicem vykonávajícím podřadné práce. Mezi ně pochopitelně patřilo i zpracování toho nejméně zásadního Xardasova spisu. Podle všech dokladů tuto práci provedl svědomitě, ale o tom už my nemůžeme nic vědět – výsledky jeho práce byly zničeny mistrem Pyrokarem. Ne tak ale písemné prameny.

Joey měl totiž ještě jedno tajemství – utajovaného staršího (a nevlastního) bratra Connora, ve své době známého jako skřetího žoldáka z Faringu, obchodníka a velkého obdivovatele Xardase. Connor jevil o Xardasovy osobní záznamy veliký zájem a nechal si je od Joeyho (který si mezitím udělal kopii, jež byla později zničena Pyrokarem) tajně propašovat z kláštera. Bohůmžel pro něj, příliš si jich neužil, protože brzy padl v boji. Jeho obchod převzala osoba nám blíže neznámá, kterou však svorně s mistry označujeme jako Pořadatel – byl to totiž právě on, kdo zpracoval prameny do podoby deníku, jak je známa nám, a sepsal o tom i rozsáhlou zprávu, jež bude otištěna společně s kompletním deníkem.

Z Pořadatelovy zprávy plyne, že jeho práce nebyla vůbec snadná – Xardas si deník nepsal systematicky, nýbrž chaoticky na nejrůznější papíry a pergameny bez ladu skladu. Mnohé pasáže jsou dokonce vepsány i do různých knih atd. Nelze zcela vyloučit, že některé deníkové pasáže byly psány pohromadě s Xardasovými traktáty, a jsou tak dnes nadobro ztraceny, jelikož podlehly Pyrokarovu šílenství.

Pořadatel sepsal Xardasův deník do přehledné podoby, sepsal svoji zprávu a slehla se po něm zem, stejně jako po původních Xardasových písemnostech. Zem se naštěstí neslehla po malém obchodu ve Faringu, kde jsem naprostou náhodou zakoupil Pořadatelův text já, prostudoval jej s úzkým kruhem mistrů a rozhodl se jej vydat.

Jak jsem již naznačil, mnozí mistři nesouhlasí s uveřejněním textu, většinou proto, že se domnívají, že příslušný text je více či méně podvrh. Mistr Helpus napadá vydání už jen na základě faktu, že nám chybějí prameny, zatímco Downero považuje za nedůvěryhodnou postavu Joeyho. Je tím v neustálém sporu s mistry Veerou, jež zase nevěří Connorovi. A pro pana Gura je nedůvěryhodný už samotný Pořadatel. Vedle toho jsou i další argumenty proti zveřejnění, a to ze strany mravní: mistr Minmaus protestuje proti vydání z toho hlediska, že deník ukazuje především Xardasovy slabosti, zatímco pro Victorina Cipicha je nepřijatelná už jenom představa uveřejňování jakýchkoli soukromých zápisků.

Důkladně se s argumenty všech zmíněných hodlám vyrovnat v rozsáhlé předmluvě k vydání celého deníku. Zvláště podezření, že máme co do činění s podvrhem, jsou pádná. Zde ale bych rád přednesl pár dílčích poznámek. Za prvé: Pořadatele považuji za zcela spolehlivou osobu a jsem ochoten se za něj zaručit vlastní pověstí. Za druhé: nepovažuji za prohřešek vůči mravům, pokud zveřejním Xardasovy osobní záznamy.

Ano, Xardas z nich vystupuje jako dost přízemní člověk, občas dokonce jako blázen. Není však mezi bláznovstvím a genialitou nejasná hranice?

Ano, chci tím říci, že mezi řádky Xardasových směšných poznámek prosvítá cosi jako „vyšší“ vědění. Jako by se starý nekromant ve svých přízemních starostech dotýkal podoby i účelu našeho bytí. Možná, že blázniví a strachu podléhající muž má více rozumu než my všichni dohromady. Vedle toho Xardasovy závěrečné poznámky snad vrhají také trochu světla na dosud nevyjasněnou otázku jeho zmizení (ačkoliv nepopírám, že na teorii „odchodu do neznámé země“, tolik populární, to vrhne spíše stín). Xardasovy náhledy na bezejmenného, tak řečeného hrdinu nám nakonec pomohou lépe porozumět podivné historické situaci, v níž se v současnosti nalézáme.

M.

Text deníku

15. plamenec,¹ odpoledne, věž:² Chybí mi tabák.

18. plamenec, pozdní večer, věž: Ten můj prokletý koníček! Ale však on³ si s tím, jak ho znám, beztak snadno poradí. A kromě toho – tentokrát jsem se držel při zemi a vyvolával jsem jenom ledové!

Jo, jenže ti ledoví splývají s okolím, sakra. To si takhle člověk půjde a najednou ho obejmě ledová skála. A rozmačká.

Ale co já o tom vlastně můžu vědět? Jsem slepý, třeba je to všechno jinak.

Občas si připadám, jako čarodějská šablona – kam přijdu, tam po mě zůstane věž. A jde to fakt až ad absurdum, říkám si, co se mi ještě v životě stane, kolik věží ještě zanechám. A nebude už opravdu trapné? Se stárnutím ztrácím schopnost dlouhých přesunů. Budu se jednou stěhovat pokaždé jen o pár desítek stop? Utrousím-li pokaždé věž, vznikne z toho pěkná zeď...

21. plamenec, ráno, věž: Stále čekám.

21. plamenec, dopoledne, věž: Ale vlastně ani nevím, jestli se chci dočkat. Ale tenhle stav nejistoty, ten je taky k ničemu. Chybí mi tabák.

28. plamenec, večer, věž: Krucinál, je to tady. Rosalinda⁴ dorazila k myrtanským břehům. Ted' se může stát cokoliv. Buď ho tu mám ještě dneska s jazykem na podlaze, anebo taky až třeba za měsíc. Anebo cokoliv mezi tím. Eh.

1. záplaven, pozdě v noci, věž: NN.⁵

4. záplaven, ráno, věž: K.⁶ Kdy jindy bych měl pohlédnout pravdě do očí? Chlastám tu, a on se už prodírá k Monteře. To už pak půjde samo! Montera, Gotha, Faring! A pak už mi může v podstatě zaklepat u dveří, které tu mimochodem nemám a dost sem táhne. Vůbec, tohle je asi nejdebilnější věž, co jsem kdy postavil. Je sice velká, to jo, ale taky je tu nejvíc nevyužitého prostoru. To je jak v kostele, což se nesluší na někoho, kdo chce zlikvidovat bohy, ne?

Ale radši k věci: co budu dělat, až dorazí? Má všechny důvody být na mě namíchnutý... vůbec nevím, co bude dělat on. Tak co já? Asi budu dělat, jako že nic, jako že je to normální.

Jako že je normální se schovat tady v Nordmaru a nedat žádné o sobě znamení, ačkoliv mám s ním velké plány – které mu samozřejmě hned posléze přdestřu. Nebo že je normální se tu obklopit skřety, kteří jsou v Myrtaně normálně kamarádští, ale tady v Nordmaru krvelační, jo...

¹ Upozorňuji čtenáře, že Xardas měl ve zvyku používat ještě starého kalendáře. (Veškeré poznámky pod čarou, není-li uvedeno jinak, pochází od vydavatele – pozn. vyd.)

² Xardas měl ve zvyku své deníkové záznamy vždy místně i časově určovat, a to i např. pro potřebu prostých poznámek. Velká část jeho deníku pak připomíná velmi detailní analý. Pro přítomné vydání proto vynechávám až na výjimky celých několik stran s poznámkami podobného rázu, jako je tato námi vydaná (jedná se především o nařikání nad chladným klimatem, výpisky z knih, rozpisy léků na stařecké nemoci apod.).

³ Kdykoliv mluví Xardas o „něm“, má na mysli bezejmenného hrdinu.

⁴ Ve skutečnosti se nejedná o Rosalindu, ale Esmeraldu.

⁵ Nordmarský Nogginfog. Stejný záznam obsahují i následující tři dny.

⁶ Kocovina.

4. záplaven, večer, věž:⁷ NN.

Bez tak to dalo práci naučit skřety tak rychle mluvit lidskou řečí a vůbec přejmout lidské kulturní zvyklosti. Nechal jsem se onehdy slyšet, že skřeti nejsou primitivové, ale mají vlastní kulturu – no, ale jak rychle se jí zřekli. Mudrlanti si můžou vyprávět, co chtějí, já zase vím svoje: rákoska je nedoceněný nástroj!

Ale znovu zpátky k věci: jo, budu se tvářit, že je to úplně normální, že po něm chci sehnat artefakty Adanose. Však taky ---⁸

???:⁹ Stále čekám.

Bude to trapas.

Chybí mi tabák.

5. záplaven, ráno, věž: Navazuju na včerejšek. K.

Ano, nikdy jsem se ho neptal na jeho osobní věci – ale jak jsem taky mohl? Někdy mi připadalo, jako by nemyslel vlastní hlavou... Tak jaký by mělo smysl se ptát!? Ale i tak, mohl jsem se alespoň zeptat, kdy má narozeniny. Co by si k nim třeba přál? Ale představa, že se ho na toto ptám... když pomyslím na ten jeho skelný pohled v očích... ne, pokaždé to je, jako by mi zamrzl jazyk v ústech.¹⁰ Jako by mi bránil nějaký ostych mu třeba i nabídnout pomocnou ruku...

Ale taky jsem se ho třeba mohl zeptat, kde se narodil... Třeba by na tom sešlo, já nevím, nenasral¹¹ jsem ho třeba tím, že jsem pomohl rozjetat jeho rodnou říši? Potřeboval jsem tohle včera ve své slabé chvíli s někým probrat – ale s kým? Se svým svědomím? Na to pořád nejsem dost nekromantem! Nu, tak jsem si vyvolal alespoň kostlivce, ale nebylo mi to moc platné. Jenom jsem mu říkal věci a on mi souhlasně klapal zubama, a pak mě soucitně objal. Nic víc.

Poznamenávám k tomu už jenom to, že nakonec mě musel kostlivec dotáhnout až do postele a že se za to stydím. Pořád to není nic oproti tomu, až dorazí on. Dokázal bych se na sebe podívat do zrcadla?

Probohy, jen to ne! To bych opravdu nedokázal!

⁷ Následující pasáže byla vepsána do knihy *Tajemství prastaré kultury skřetů*. Pořadatel zahrnul do Xardasova deníku i přílehlá místa z této knihy, neboť se domníval, že se jedná o Xardasův autorský záměr spojit své zápisky s textem cizí knihy. Já si naproti tomu ve shodě s mistrem Auroerem vykládám přítomnost pasáže v této knize Xardasovou slepotou – svazek deníku, do nějž zanašel většinu zápisků, mohl být knížečce natolik podobný, že alkoholem omámený mág nebyl schopen svazky rozeznat. Tematická shoda úryvků je sice fascinující, nikoli však nemožná. Z těchto důvodů úryvek z *Tajemství* zde vypouštím, v knižním vydání si je ovšem bude možno přečíst v příloze.

⁸ Pořadatel spravuje o tom, že následujících několik řádků bylo bohužel naprosto nečitelných.

⁹ Patrně jediný zápis z deníku, který Xardas nelokalizoval ani časově ani místně. Pořadatel zpravuje také o tom, že slova tohoto zápisu jsou psána velice odlišným rukopisem, který jako by ani nebyl Xardasův. Přesto se je rozhodl zařadit, a to dokonce na toto místo, kdy viditelně narušuje spojitost mezi příslušnými dvěma záznamy. Obšírnou Pořadatelovu argumentaci otisknu v příloze ke knižnímu vydání.

¹⁰ Což by nakonec tady v Nordmaru nebylo až tak překvapivé, ale ono se to dělo i na Khorinidu... (Pozn. Xardasova)

¹¹ Navzdory protestům mistra Galea otiskují explicitní znění Xardasova deníku. Přítomnost vulgarismů vnímá Al Kamil z Bakareše jako důkaz podvrženosti deníku. Nehodlám se zde však jeho námitkami, které jiní právem nazývají kvičením, zabývat.

Cože!? Probohy!? Nezřekl jsem se jich snad? Já jsem takový ateista, až se bojím, že mě páni bozi potrestají...

Cha! Aspoň, že mě ve chvíli, kdy držím svět v levačce, neopouští humor!

6. záplaven, večer, věž: Stalo se. Dorazil sem. A bylo to... bizarní.

Čekal jsem všelijaké výčitky nebo já nevím vlastně co, ale dočkal jsem se zase jenom skelného pohledu a odříkávání vět jakoby naučených. Tak jsme spolu mluvili, asi čtyři minuty, řekl jsem mu, ať přinese artefakty a šel pryč. Stručnost především! Už jsem si myslel, že je všechno v pořádku, ale ne, asi jsem ho vážně nasral, protože mi to tu nejdřív bez dovolení vyraboval, a pak ještě cestou pryč mi rozmlátil kostlivec – nebo tak něco dělal, asi ho mlátil plochou meče, nevím! A co víc! Když kostlivec ležel na zemi, tak on ho ještě probodnul. Nikdy bych nevěřil, že je něco takového možné, kdybych to neviděl na vlastní oči.

Byl to moc smutný pohled, když ničil mého jediného společníka k „diskuzi“ – měl naprosto příšerný styl. Když jsem ho vytáhl ze Spáčova chrámu, tak to bylo lepší! Nedalo se na to koukat.

33. záplaven, časně ráno, věž:¹² Čekal jsem to už několik dní, že přijde. Doslechl jsem se celkem rychle, jak vypráskal skřety na cestě od mé věže – cítil jsem se trapně, že jsem je třeba neodvolal – aby získal prsten z Akašovy hrobky. Pak vypráskal Gothu a zamířil na jih. Začal jsem znovu chlastat, protože jsem věděl, kolik to stálo práce, zatímco já jsem ani nehnul prstem, a tak jsem se za sebe styděl.

Dorazil dnes, za hluboké noci. „Nebud’ trapnej,“ říkal jsem si, „hlavně nebud’ trapnej!“ Ale měl jsem takovou trému... Nejdřív přišel k mé posteli a začal do mě „šťouchat“. Dělal jsem, že spím a že mě nejde probudit. Ale to nešlo nenápadně dělat dlouho, a tak jsem řekl: „Potřebuju spát,“ a ležel jsem dál. Jenže on do mě znovu šťouchnul, a tak jsem to znova řekl a takhle asi stokrát. Nakonec jsem musel vstát. „Nebud’ trapnej,“ řekl jsem si v duchu, „a odvolej skřety z dolu Klanu Kladiva. Nabídni mu to!“

Samozřejmě jsem to neudělal, zapomněl jsem na to, jak jsem byl vyklepanej.¹³ A tak jsem mu jen řekl, ať jde do toho dolu a zničí artefakty ve vysoké peci. A tím jsem si zadělal na opravdové důvody ke strachu, protože to bylo snad poprvé, co ten jeho pohled nebyl skelný. Jako by už pomýšlel na něco jiného... Ted’ se teprve musím bát toho, že sem přijde...

33. záplaven, večer, věž: A je to tady... někdo se teleportoval do mé věže. To bude určitě on. Co mi asi řekne, co udělá...?¹⁴

¹² Pořadatel vylučuje možnost, že by v tomto velkém časovém rozmezí snad chyběly nějaké Xardasovy zápisky.

¹³ A hlas jsem měl přece pevný! (Pozn. Xardasova)

¹⁴ Zde Xardasův deník končí.

Další četba

Jelikož věřím, že příslušný text alespoň některé čtenáře zaujal, a jelikož do vydání kompletního deníku přeci jen ještě zbývá nějaký čas, dovolil jsem si přiložit názvy ještě několika dalších knih, jež souvisí s Xardasovým životem, a především jeho vztahem k bezejmennému hrdinovi.

M.

Xardasův deník ve dvojí stránce přepsaný a vyložený, velmistrem M. vydáný na místě tajeném a v čase neprozraženém.

Tajemství prastaré kultury skřetů od mistra Faifkesa. Vydáno a sepsáno na hradě Faringu roku 5 od konce skřetí války.

Poznámky k duševnímu zdraví hrdiny bezejmenného od mistra Saturase. Vydáno a sepsáno v Al Shedim roku 1 od druhé skřetí války.

Život válečníka Thoruse šamanem Grimbollem v Geldernu sepsaný a roku 1011 po vyvolání Krushakově vydáný.

Vydavatelova poznámka

Historii textu i všechny podstatné úpravy jsem uvedl v úvodu a v poznámkách. Poznamenávám proto pouze to, že čtenář přečetl v tom podstatném *celý* deník z nordmarské etapy Xardasova života.

Text vydávám anonymně – a anonymizoval jsem i jména svých kolegů mistrů. Místo i čas (na rozdíl od Xardase) rovněž tajím. Důvody pro to jsou každému zřejmé. I kdyby mí pronásledovatelé odhalili místo, kde jsem opsal tento text, nenajdou místo, kde již nyní s přáteli přepisují celý deník s předmluvou i přílohami. Pokud by našli mé kolegy, ubezpečuji všechny, že já dopaden nebudu.

A věřím, že Myrtana bude zase jednou mít za krále věrného Innosova služebníka.

M.